

Отже, бухгалтерський облік в період війни виступає ключовим інструментом управління фінансами та ресурсами, забезпечуючи ефективне використання обмежених коштів та контроль за їхнім витрачанням. У цих умовах особливу вагу набувають прозорість, стриманість та спеціалізовані звіти, що відображають витрати на оборону та відновлення. Організація бухгалтерського обліку вимагає стратегічного планування та посиленого контролю, щоб забезпечити національну безпеку та стабільність в умовах воєнного конфлікту.

Література:

1. Русин-Гриник Р., Балашов Г. Характеристика воєнного стану як особливого середовища в контексті змін обліку та оподаткування. *Економіка та суспільство*, 2023. Вип. 53. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-53-18>
2. Бірченко Н.О., Руденко С.В., Ряснянська А.М. Обліково-аналітичне забезпечення фінансової безпеки аграрних підприємств. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*. 2022. Вип. 13. С. 191-197.
3. Василюшин С., Ступницький Є. Окремі аспекти впливу воєнного стану на облік діяльності бізнес-суб'єктів. *Облік діяльності бізнесу в умовах воєнного стану: новації – 2023*: збірник матеріалів Першого бухгалтерського воркшопу-стажування (26 жовтня – 03 листопада 2023 р., м. Київ, ТДВ «Інститут обліку і фінансів», ГО «Федерація аудиторів, бухгалтерів та фінансистів АПК України»). Київ : ННЦ «ІАЕ», 2023. С. 20-22.

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА

Бержанір І.А., кандидат економічних наук, доцент,
Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини, м. Умань, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7035-1170>

Ефективність діяльності підприємства залежить від організації бухгалтерського обліку та налагодження інформаційних потоків з метою задоволення потреб керівників компанії та її контрагентів.

Організацією бухгалтерського обліку витрат слід вважати комплекс заходів, спрямованих на налагодження облікової системи підприємства як структурного елементу інформаційно-комунікаційних зв'язків у системі управління всією діяльністю підприємства та її елементів, зокрема, процесу виробництва, виробничих витрат та собівартості продукції [1].

Ряд авторів зазначають, що організація бухгалтерського обліку витрат повинна забезпечити:

- правильне і своєчасне документальне відображення операцій із обліку статей затрат та формування собівартості продукції відповідно до П(С)БО 16 «Витрати»;

- контроль за правильністю використання сировини, продукції й тари на всіх етапах руху і в місцях збереження товарно-матеріальних цінностей та за відповідністю величини запасів продукції для безперервного виробничого процесу;

- забезпечення збереження майна, попередження виникнення нестач, крадіжок цінностей, сприяння раціональному й ефективному використанню ресурсів;

- сприяння підвищенню рентабельності підприємства, окупності виробничих і технологічних програм;

- своєчасне і точне визначення валового доходу, валових витрат, інших доходів і витрат, кінцевого фінансового результату [2, 3].

Бухгалтерський облік є важливим елементом у складі системи управління витратами, під якою розуміють «комплекс заходів, що спрямовані на формування найбільш необхідних і, разом з тим, доцільних з економічної та технологічної точок зору витрат, яке забезпечується за допомогою раціонального їх нормування, оптимального планування, обґрунтованого бухгалтерського обліку, оперативного економічного аналізу та своєчасного всебічного контролю» [4].

На думку більшості вчених, напрямки організації обліку витрат підприємства можуть формуватися залежно від того, що є об'єктом обліку витрат. При цьому розрізняють облік витрат за видами, за місцями виникнення, за центрами відповідальності та за носіями витрат.

Метою організації обліку за даними центрів відповідальності є збір даних про витрати та доходи за кожним об'єктом таким чином, щоб відхилення від кошторису могли бути віднесені на відповідальну особу.

Фактично використані ресурси списують за кредитом відповідних рахунків на дебет рахунку 23 «Виробництво» за нормативними (плановими) показниками. Відхилення від нормативних затрат списуються на рахунки відхилень. При цьому позитивні відхилення накопичуються за кредитом відповідних рахунків, а негативні – за дебетом.

В залежності від технології і характеру продукції носіями витрат можуть бути вироби чи напівфабрикати, групи однорідних виробів,

серії однойменних виробів чи індивідуальні групи виробів (замовлення), будівельні об'єкти, закінчені етапи будівництва, види робіт і послуг. Тобто це види продукції (робіт чи послуг) підприємства, які призначені для реалізації. У разі, коли на підприємстві однорідна продукція випускається з однакової вихідної сировини, матеріалів і відрізняється тільки розмірами та модифікаціями, у такого підприємства виникає можливість мінімізувати кількість носіїв витрат, а отже, і спростити процедуру калькулювання собівартості.

Вважаємо, що обрання певного підходу до організації бухгалтерського обліку витрат на підприємствах повинно відповідати обраним методам калькулювання та обліку виробничих витрат.

Облікове відображення виробничих витрат та калькулювання собівартості продукції підприємства також знаходяться під впливом процесу формування облікової політики, в ході якого обґрунтовується вибір певного методу обліку окремих об'єктів, пов'язаних із витратами; методів калькулювання собівартості та обліку витрат.

Отже, управління витратами підприємства є одним із найважливіших та найскладніших питань у діяльності його управлінського персоналу, адже від рівня та динаміки витрат в значній мірі залежить як прибутковість підприємства, так і рівень забезпеченості його працівників, суми податків, сплачених державі.

Література:

1. Бержанір І.А. Напрями вдосконалення організації обліку витрат на підприємстві. *Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством*: Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції. м. Полтава, 14-15 квітня 2022 р. Полтава, 2022. С. 50-52.

2. Бутинець Ф.Ф. Витрати виробництва та їх класифікація для потреб управління. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2012. № 9(22). С. 11-18.

3. Бержанір І.А. Вдосконалення оцінки стану та структури витрат на підприємстві. *Розвиток фінансів, аудиту, бухгалтерського обліку та оподаткування: реальї часу*: I Міжнародна науково-практична інтернет-конференція студентів, аспірантів та молодих вчених пам'яті видатного українського вченого-економіста Сергія Ілліча Юрія (м. Кам'янець-Подільський, 01 лютого 2022 р.). Кам'янець-Подільський: НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут». 2022. С. 162-164.

4. Ковтун С., Ткачук Н., Савлук С. Управління затратами. Харків : Фактор, 2017. 272 с.